

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คำอธิบายกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 5 แก้ไขเพิ่มเติม

ศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช

หนังสือตำราที่ได้รับรางวัล โครงการส่งเสริมการสร้างตำรา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หลักกฎหมายสัญชาติไทย (Principles of Law on Thai Nationality)

ในส่วนนี้ผู้ศึกษาจะได้ศึกษาหลักกฎหมายพื้นฐานเรื่องสัญชาติ โดยจะกล่าวถึงสามหัวข้อที่สำคัญคือ การได้มาซึ่งสัญชาติ การเสียสัญชาติ และการกลับคืนซึ่งสัญชาติไทย สำหรับวิธีการศึกษา (methodologies) ที่ใช้ในหนังสือเล่มนี้ได้อาศัยวิธีการศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์ (historical survey) การศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ (comparative approach) และการวิเคราะห์ข้อความคิด (analytical method)

บทที่ 2

การได้มาซึ่งสัญชาติไทย

ข้อความเบื้องต้น

กฎหมายว่าด้วยสัญชาติไทยตั้งแต่อดีตเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน¹ ได้รับรองว่าบุคคลธรรมดา² อาจได้รับสัญชาติไทยได้สองวิธีหลักๆ คือ การได้มาซึ่งสัญชาติไทยโดยการเกิด และการได้มาซึ่งสัญชาติไทยภายหลังการเกิด โดยปกติแล้ว บุคคลธรรมดาอาจได้มาซึ่งสัญชาติไทยโดยการเกิดได้สองวิธีคือ การได้สัญชาติไทยโดยหลักสืบสายโลหิต (*jus sanguinis*) และหลักดินแดน (*jus soli*) ส่วนการได้สัญชาติไทยภายหลังการเกิดนั้น โดยปกติแล้วใช้กับคนต่างด้าวที่มีความประสงค์จะถือสัญชาติไทย การได้สัญชาติไทยแบบนี้สามารถแบ่งออกได้เป็นสองวิธีคือ การได้มาซึ่งสัญชาติไทยโดยการสมรส (marriage) และการแปลงสัญชาติ (naturalization) สำหรับการได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาตินั้น โดยทั่วไปแล้ว

¹กฎหมายว่าด้วยสัญชาติไทยฉบับแรกของประเทศไทยคือ พระราชบัญญัติแปลงชาติ ร.ศ. 130 (พ.ศ. 2454) อีกสองปีต่อมาประเทศไทยประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2456 พอมาในปี พ.ศ. 2495 ประเทศไทยได้ยกเลิกพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2456 และประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2495 แทน พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. 2508 ก็สิ้นผลบังคับ เนื่องจากถูกยกเลิกและประกาศใช้กฎหมายสัญชาติ พ.ศ. 2508 แทน และยังมีผลใช้บังคับจนถึงปัจจุบัน

อนึ่ง มีการเข้าใจกันว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 เป็นกฎหมายฉบับเก่า ส่วนกฎหมายใหม่คือพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2535 แต่แท้จริงแล้ว พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2535 เป็นเพียงกฎหมายที่แก้ไขบางมาตราของพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 เท่านั้นคือมาตรา 7 (มาตรา 7 ใหม่ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2535 ได้ยอมรับหลักสืบสายโลหิตบิดาและมารดาอย่างเท่าเทียมกันเป็นครั้งแรก) ซึ่งหมายความว่า มาตราอื่นๆ ในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 ยังมีผลใช้บังคับอยู่เหมือนเดิม หากได้รับผลกระทบจากกฎหมายใหม่แต่ประการใดไม่ เช่น หากมีปัญหาเกี่ยวกับการถอนสัญชาติกิติ การแปลงสัญชาติกิติ กฎหมายที่จะต้องพิจารณาคือ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 ไม่ใช่พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2535 เพราะกฎหมายใหม่ไม่มีบทบัญญัติเรื่องดังกล่าวจึงต้องกลับไปดูกฎหมายเก่า

นอกจากนี้แล้ว เมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2535 ทั้งฉบับที่สองและสาม ก็หาได้มีบทบัญญัติมาตราใดที่ยกเลิกพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 ไม่ ซึ่งหลักกฎหมายในเรื่องนี้มีอยู่ว่า กฎหมายจะถูกยกเลิกได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายลำดับชั้นเหนือกว่าหรือเท่ากันมากำหนดให้ยกเลิก ตราบใดที่ยังไม่มีกฎหมายใหม่ยกเลิก กฎหมายนั้นก็ยังมีผลใช้บังคับอยู่

²กฎหมายว่าด้วยสัญชาติของไทยนั้น เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการได้มา การเสียไป และการกลับคืนซึ่งสัญชาติของบุคคลธรรมดา (national person) เท่านั้น หากได้ใช้กับนิติบุคคล (juristic person) ด้วยไม่ ยิ่งไปกว่านั้นประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่กล่าวถึงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสัญชาตินิติบุคคลไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

บทที่ 4

การกลับคืนสู่สัญชาติไทย

ข้อความเบื้องต้น

การกลับคืนสู่สัญชาติไทยซึ่งบัญญัติไว้ในหมวด 3 ว่าด้วยการกลับคืนสู่สัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 นั้น ใช้กับบุคคลสองประเภทเท่านั้นคือ หญิงไทยที่ได้สละสัญชาติไทยเนื่องจากได้สมรสกับสามีซึ่งเป็นคนต่างด้าวและผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยแต่ต่อมาได้เสียสัญชาติไทยตามผู้แทนโดยชอบธรรม กล่าวอีกนัยหนึ่ง การกลับคืนสู่สัญชาติไทยจะใช้เฉพาะ “ผู้ซึ่งเคยมีสัญชาติไทยมาก่อน” และผู้ซึ่งได้เสียไป เพราะหญิงนั้นได้สละสัญชาติไทยแล้วไปถือสัญชาติตามสามี หรือกรณีที่ถูกเอาไปเสียสัญชาติตามบิดาหรือมารดาเท่านั้น ดังนั้น หากเป็นคนต่างด้าวที่ไม่เคยมีสัญชาติไทยมาก่อนเลย ผู้นั้นจะมาใช้สิทธิในการกลับคืนสู่สัญชาติไทยไม่ได้ ดังจะได้อธิบายตามลำดับดังนี้

1. การกลับคืนสู่สัญชาติไทยเนื่องจากหญิงสมรสกับชายซึ่งเป็นคนต่างด้าว¹

เนื่องจากกฎหมายอนุญาตว่าหญิงไทยที่สมรสกับคนต่างด้าวหากกฎหมายของสามีอนุญาตให้ภริยา (ซึ่งเป็นคนไทย) สามารถถือสัญชาติของสามีได้แล้ว และหญิงนั้นประสงค์ที่จะไม่ขอมีสัญชาติไทยอีกต่อไปก็สามารถสละสัญชาติไทยได้ ผลก็คือ หญิงนั้นกลายเป็นคนต่างด้าว มิได้เป็นคนไทยอีกต่อไป แต่ถ้าต่อมาภายหลัง หญิงนั้นได้ขาดจากการสมรสแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ เช่น การหย่า ตาย หญิงนั้นอาจไม่ประสงค์จะขอสัญชาติสามีอีกต่อไป ถ้าเป็นเช่นนี้แล้ว กฎหมายสัญชาติไทยก็ควรเปิดช่องอนุญาตให้หญิงนั้นสามารถกลับคืนมาถือสัญชาติไทยตามเดิมได้ และการขอกลับคืนสัญชาติไทยโดยวิธีนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะที่เป็นฝ่ายปกครองไม่มีดุลพินิจที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาต แต่รัฐมนตรีต้องอนุญาตเสมอ อย่างไรก็ตาม กฎหมายสัญชาติใหม่ แก้ไข ปี พ.ศ. 2551 ได้ให้สิทธิการกลับคืนสู่สัญชาติไทยแก่ผู้ชายด้วยแล้ว เพื่อความเสมอภาคทางเพศ

อนึ่ง มีข้อสังเกตที่สำคัญประการหนึ่งคือ ในตัวบทมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 ใช้คำว่า “ขาดจากการสมรส” (marriage has been dissolved) ทำให้เกิดข้อสงสัยว่า คำว่าการสมรสนี้หมายถึง การสมรสตามกฎหมายไทยหรือตามกฎหมายต่างประเทศ ในประเด็นนี้เห็นว่า เป็น

¹พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 มาตรา 23 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า หญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สละสัญชาติไทยในกรณีที่ได้สมรสกับคนต่างด้าว และมาตรา 13 บัญญัติว่า ถ้าได้ขาดจากการสมรสแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ย่อมมีสิทธิขอกลับคืนสัญชาติไทยได้ อย่างไรก็ดี พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 บัญญัติใหม่ว่า “ชายหรือหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยและได้สละสัญชาติไทยในกรณีที่ได้สมรสกับคนต่างด้าวตามมาตรา 13 ถ้าได้ขาดจากการสมรสแล้วไม่ว่าด้วยสาเหตุใดย่อมมีสิทธิขอกลับคืนสัญชาติได้”

บทที่ 2

การทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทย

ข้อความเบื้องต้น

โดยปกติทั่วไปแล้วพลเมืองย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ (Occupation) หรือวิชาชีพ (Profession) หรือการประกอบกิจการ (Enterprise) และการจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย¹ หมายความว่าพลเมืองจะประกอบอาชีพหรือวิชาชีพใดก็ได้ ตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย รวมทั้งปฏิบัติตามเงื่อนไขบางประการที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่สำหรับคนต่างด้าวแล้ว การควบคุมการทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทยจะใช้รูปแบบของการกำหนดห้ามงานหรือวิชาชีพที่ไม่ประสงค์ให้คนต่างด้าวทำโดยอาศัยเหตุผลบางประการ ส่วนงานที่มีได้ต้องห้ามตามพระราชกฤษฎีกาแนบท้ายพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าวถือว่าเป็นงานที่คนต่างด้าวทำได้² อย่างไรก็ตาม มีอาชีพและวิชาชีพหลายประเภทที่คนต่างด้าวจะทำได้เลย เช่น การรับราชการ และรัฐยังสามารถตรากฎหมายเพื่อวางระเบียบข้อจำกัดหรือเงื่อนไขการทำงานของคนต่างด้าวได้³ สำหรับกฎหมายไทยที่วางกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าว (Working Aliens) คือ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521⁴ ซึ่งมีผลใช้บังคับเฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้น⁵ หาได้รวมถึงนิติบุคคลต่างด้าวเช่นห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัดไม่

1. สิทธิการทำงานของคนต่างด้าว

การทำงานตามความหมายของพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว หมายถึง การทำงานโดยใช้กำลังกายหรือความรู้ด้วยประสงค์ค่าจ้างหรือประโยชน์อื่นใดหรือไม่ก็ตาม⁶ หมายความว่า กฎหมาย

¹รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 50 วรรคแรก

²โปรดดู ชุมพร บัจจุสานนท์ และคณะ, “ศึกษากฎหมายเปรียบเทียบการควบคุมการทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทยกับนานาประเทศและแนวทางการพัฒนาในอนาคต,” *วารสารกฎหมาย* ปีที่ 2, 2545, หน้า 141.

³Sen, *A Diplomat's Handbook of International and Practice*, p.350.

⁴ก่อนหน้านั้นประเทศไทยมีพระราชบัญญัติช่วยอาชีพและวิชาชีพ พ.ศ. 2484

⁵ดู มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521

⁶ดู มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521

การขัดกันแห่งเขตอำนาจศาล (Conflict of Jurisdictions)

ในภาคนี้จะศึกษาเรื่องการขัดกันแห่งเขตอำนาจศาล (Conflict of Jurisdictions) หรือที่เรียกว่า เขตอำนาจศาลระหว่างประเทศ (International Jurisdiction) เกี่ยวกับการรับพิจารณาคดีรวมถึงศึกษาประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดีด้วย เช่น เรื่อง การงดการพิจารณาคดีโดยเหตุผลความไม่สะดวกหรือความเหมาะสม (*forum non conveniens*) การฟ้องซ้อน (*lis alibi pendens*) ข้อตกลงเลือกศาล (Choice of forum) สำหรับแนวทางศึกษานั้น จะเป็นการศึกษากฎหมายเปรียบเทียบทั้งระบบกฎหมายคอมมอนลอร์และภาคพื้นยุโรป รวมทั้งศึกษากฎหมายไทยด้วย

บทที่ 2

ประวัติศาสตร์กฎหมายระหว่างประเทศในพจนานุกรมบุคคล

“A man who would understand the reasons, the grounds and original of what is law at this day must look back to what it was formerly; otherwise his learning will be both confused and superficial”
-Blackstone-

ข้อความเบื้องต้น

การศึกษาทำความเข้าใจประวัติความเป็นมาของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลหรือกฎหมายขัดกันจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจการเกิดขึ้นและการพัฒนาหลักเกณฑ์ต่างๆ ของกฎหมายขัดกันได้ดีขึ้น โดยเนื้อหาของบทนี้จะทำการศึกษายู่สองส่วนคือ ประวัติศาสตร์กฎหมายขัดกันทั่วไปและประวัติความเป็นมาของการใช้และการสอนกฎหมายขัดกันในประเทศไทย

1. ประวัติศาสตร์กฎหมายขัดกัน¹

สำหรับประวัติศาสตร์กฎหมายขัดกันนั้นเกิดขึ้นที่ต่างประเทศก่อนคือที่คาบสมุทรอิตาลีแต่จะขอกกล่าวถึงในยุคโรมันก่อนว่าในสมัยนั้นมีกฎหมายขัดกันแล้วหรือไม่เพราะยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนว่ากฎหมายขัดกันมีรากฐานมาจาก *jus gentium* โดยส่วนนี้จะขออธิบายเป็นยุคๆ ดังนี้

1.1 สำนักอิตาลีและ Glossator

ในราวศตวรรษที่ 12 เป็นต้นมา นครรัฐต่างๆ ในคาบสมุทรอิตาลีไม่ว่าจะเป็น ฟลอเรนซ์ เยนัว ตูริน มิลาน เป็นต้น ในเวลานั้นได้มีผู้คนที่ทำการค้าขายระหว่างนครรัฐขึ้นและได้เกิดปัญหาการเลือกกฎหมาย

¹ See Rodolfo de Nova, Historical and Comparative Introduction to Conflict of Laws, Hague *Recueil des Cours* 1966 II, at 443; Alex Mills, The Private History of International Law, 55 *International & Comparative Law Quarterly*, January, 2006

บทที่ 4

บ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ|แผนกคดีบุคคล

The rules on the conflict of laws in the various countries differ nearly as much from each other as do those on internal municipal law.

-Prof. Martin Wolff-

ข้อความเบื้องต้น

เป็นที่ยอมรับในหมู่นักนิติศาสตร์ว่าเรื่องบ่อเกิดหรือที่มาของกฎหมายที่เรียกว่า sources of law นั้นเป็นประเด็นที่สำคัญมากต่อกฎหมายทุกแขนง ยิ่งในกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลด้วยแล้ว เรื่องบ่อเกิดของกฎหมายนั้นจัดว่าเป็นรากฐานของการทำความเข้าใจโครงสร้างของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลเลยทีเดียว หากผู้ใดไม่เข้าใจเรื่องบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลอย่างถ่องแท้แล้ว ก็อาจเข้าใจคลาดเคลื่อนไปต่างๆ นานาได้ เช่นเข้าใจว่า กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ แต่หากเข้าใจถึงบ่อเกิดแล้วจะเข้าใจว่า บ่อเกิดที่สำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลมาจากกฎหมายภายในของแต่ละรัฐ มูลเหตุของความสับสนนี้อาจมาจากชื่อของวิชาก็เป็นได้ เนื่องจากมีคำว่า “กฎหมายระหว่างประเทศ” อยู่หน้าคำว่า “แผนกคดีบุคคล”

อีกสาเหตุหนึ่งที่ชวนให้เข้าใจผิดก็คือ ได้มีสถาบันระหว่างประเทศพยายามที่จะร่างกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลให้อยู่ในรูปของอนุสัญญา โดยจัดทำในลักษณะเป็นกฎหมายเอกรูป (unification of law) หรือการประสานให้กฎหมายมีความกลมกลืนกัน (harmonization of law) แล้วเชิญชวนให้นานาประเทศเข้าเป็นภาคีเพื่อจะได้หลีกเลี่ยงความแตกต่างของกฎหมายภายใน อย่างไรก็ตามความพยายามดังกล่าวยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่คาดหวัง (ดังจะได้กล่าวในหัวข้อที่ 2) ดังนั้น ในปัจจุบันกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลจึงยังคงเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายภายในของแต่ละรัฐ

ในลำดับต่อไปจะอธิบายบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลทั้งที่ปรากฏในกฎหมายภายในและในรูปของอนุสัญญาดังนี้

บทที่ 6

จุดเกาะเกี่ยวในกฎหมายระหว่างประเทศแพนคอดีบุคคล

“At first sight the dilemma involved in every choice of law looks much like that of a traveler at crossroads. He sees two or more signposts pointing in different directions..... Yet there is a great a decisive difference between the traveler and the lawyer. The traveler know his destination, the lawyer does not.”

-Prof. Otto-Kahn Freund-

ข้อความเบื้องต้น

บทนี้เป็นบทที่มีความสำคัญมากถือว่าเป็นหัวใจของวิชากฎหมายระหว่างประเทศแพนคอดีบุคคล เพราะว่าหากจะกล่าวอย่างรวบรัดและได้ใจความอย่างถูกต้องที่สุดแล้วก็อาจกล่าวได้ว่า วิชากฎหมายระหว่างประเทศแพนคอดีบุคคลมิได้ศึกษาอะไรมาไปกว่าการเลือกจุดเกาะเกี่ยวให้ถูกต้องเหมาะสมกับคดีแพ่งที่มีข้อเท็จจริงพัวพันกับกฎหมายต่างประเทศ (ไม่ใช่กฎหมายระหว่างประเทศ) ซึ่งผู้พิพากษาจะเลือกกฎหมายต่างประเทศได้อย่างถูกต้องก็แต่โดยคำนึงถึงจุดเกาะเกี่ยวว่ามีความใกล้ชิดกับนิติสัมพันธ์นั้นๆ มากที่สุด หากผู้เรียนและผู้ใช้กฎหมายไม่เข้าใจเรื่องจุดเกาะเกี่ยวเสียแล้ว ก็เป็นคาดหมายได้ว่าการใช้เลือกกฎหมายต่างประเทศก็จะขาดหลักเกณฑ์ ความแน่นอนและในท้ายที่สุดผลของคำวินิจฉัยอาจไม่เป็นธรรมแก่คู่ความ

1. ความหมายของจุดเกาะเกี่ยว

จุดเกาะเกี่ยว (connecting point or *points de rattachement* in French) หมายถึง เครื่องทดสอบ (tests) ที่เป็นสิ่งกำหนดหรือตัวตัดสินในการปรับใช้กฎหมาย ซึ่งข้อเท็จจริงหนึ่งๆ อาจมีจุดเกาะเกี่ยวเพียงหนึ่งเดียวหรือมากกว่าหนึ่งก็ได้¹ การเลือกใช้กฎหมายต่างประเทศนั้นผู้ใช้กฎหมายจะเลือกใช้ตาม

¹ Martin Wolff, Private International Law 99 (1962)

บทที่ 11

การใช้กฎหมายต่างประเทศในศาล

"If for a national law, a judge is involved in making law as an architect, for a foreign law, the judge is just a photographer."

-Prof. W. Goldschmidt-

ข้อความเบื้องต้น

เจตนารมณ์หลักของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลคือ เพื่อให้ผู้พิพากษาสามารถเลือกใช้กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของต่างประเทศได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมโดยคำนึงถึงจุดเกาะเกี่ยวที่ใกล้ชิดกับนิติสัมพันธ์นั้นๆ มากที่สุด อย่างไรก็ตาม ทิศนคติที่มีต่อเรื่องการใช้กฎหมายต่างประเทศนั้น เป็นเรื่องที่ยังไม่มีความลงรอยกันอยู่ระหว่างกลุ่มที่เห็นว่า กฎหมายต่างประเทศนั้นเป็นปัญหาข้อเท็จจริง (fact) มิใช่เป็นปัญหาข้อกฎหมาย ดังนั้น จึงตกเป็นภาระของคู่ความที่จะต้องกล่าวอ้างให้ศาลเห็นว่า ข้อพิพาทดังกล่าวมีประเด็นเกี่ยวข้อที่จะต้องใช้กฎหมายต่างประเทศ และหมายความต่อไปอีกว่า คู่ความที่กล่าวอ้างนั้นมีหน้าที่ที่จะต้องพิสูจน์เนื้อหาสาระของกฎหมายต่างประเทศนั้นต่อศาลว่าเนื้อหาและการตีความกฎหมายต่างประเทศนั้นมีอยู่อย่างไร

ในขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า กฎหมายต่างประเทศต่างก็มีสถานะดุจเดียวกับกฎหมายภายในของศาลที่พิจารณาคดี ดังนั้น การกล่าวอ้างและการพิสูจน์กฎหมายต่างประเทศต่อศาลจึงไม่มีความจำเป็นยิ่งไปกว่านั้น เป็นหน้าที่ของศาลที่จะต้องค้นหาและใช้กฎหมายต่างประเทศเอง

ด้วยความแตกต่างทางทัศนะที่มีต่อกฎหมายต่างประเทศนี้เอง ทำให้การศึกษาและการใช้กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลมิใช่เป็นเรื่องง่าย เพราะแต่ละทฤษฎีก็มีข้อดีและข้อบกพร่องในตัวเองไม่มากนักน้อย การศึกษาในเชิงเปรียบเทียบจึงเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ เพราะจะเป็นการขยายความรู้ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และอาจแลเห็นหนทางที่ทำให้กฎหมายขัดกันของไทยมีความสมบูรณ์มากขึ้น

บทที่ 2

บทบาทของสถาบันภายในประเทศที่มีต่อ กฎหมายระหว่างประเทศในพจนานุกรม

*"The Hague Academy of International Law
have made contributions to the field of conflict of laws."*

-Cheshire-

ข้อความเบื้องต้น

คุณูปการของสถาบันวิชาการที่มีต่อกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลมีได้หลายรูปแบบ นอกจากการร่างอนุสัญญาให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว สถาบันวิชาการอาจทำหน้าที่พัฒนากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลในรูปของการเรียนการสอน การทำวิจัยก็ได้ ในบทนี้จะกล่าวถึงบทบาทของสถาบันภายในประเทศที่มีส่วนช่วยพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลโดยการศึกษาและทำวิจัยเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล

The Hague Academy of International Law

สถาบันวิชาการที่กรุงเฮก หรือที่เรียกว่า The Hague Academy of International Law (*Academie de droit international*) นั้นเป็นสถาบันทางวิชาการก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. 1923 ที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิ Carnegie และรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ วัตถุประสงค์หลักของ The Hague Academy of International Law คือ การศึกษาและการบรรยายวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมืองและกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล

วิธีการเรียนการสอน

วิธีการเรียนการสอนที่ The Hague Academy of International Law นั้นจะเป็นการบรรยายทั้งสองภาษาคือภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษ โดยหลังจากที่มีการบรรยายเสร็จสิ้นแล้ว จะมีการถอดเทปและเรียบเรียงคำบรรยาย พร้อมใส่เชิงอรรถและบรรณานุกรมเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการค้นคว้าต่อไป และหลังจากนั้น สถาบันก็จะพิมพ์เป็นหนังสือเป็นชุดๆ เรียกว่า Collected Course of the Hague Academy of International Law

คำอธิบายกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล

หนังสือเล่มนี้อธิบายเนื้อหาสำคัญของวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า กฎหมายขัดกัน โดยศึกษาเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายสัญชาติ นิติฐานะของคนต่างด้าวในประเทศไทย เขตอำนาจศาล กฎเกณฑ์ว่าด้วยการเลือกกฎหมาย (ต่างประเทศ) การยอมรับและการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ และสถาบันระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล

แนวการเขียนของหนังสือเล่มนี้อาศัยแนวทางประวัติศาสตร์ การศึกษากฎหมายเปรียบเทียบ ทั้งระบบคอมมอนลอว์และภาคพื้นยุโรป รวมทั้งการศึกษาแบบวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีกฎหมาย

ศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช

- นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 - นิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขากฎหมายระหว่างประเทศ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 - LL.M., Golden Gate University, U.S.A.
 - Doctor of Juridical Science (S.J.D.) University of Wisconsin Law School
- ปัจจุบันดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลงานวิชาการ

- *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย* (พิมพ์ครั้งที่ 3) สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559
- *คำอธิบายกฎหมายระหว่างประเทศ* (พิมพ์ครั้งที่ 2) สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559
- *คำอธิบายกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล* (พิมพ์ครั้งที่ 5) สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561

ประสบการณ์

- เคยดำรงตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิจัยและสัมมนา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- คณะกรรมการพิเศษเพื่อพิจารณาอนุสัญญาต่างๆ กระทรวงการต่างประเทศ
- อนุกรรมการด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ISBN 978-616-314-432-4

9 786163 144324

ราคา 379 บาท
หมวดกฎหมาย